

A RENDŐRÖKET MEGILLETŐ SZEMÉLYISÉGVÉDELEM HATÁRAI- NAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI PROBLÉMÁI

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK

Dolgozatomban a rendőrök képmásának és hangfelvételének nyilvánosságra hozatalának szabályozásával foglalkozom. Magyarországon az új Ptk. különböző rendelkezéseket ír elő közszereplők és nem közszereplők esetén, így merülnek fel azok a kérdések, hogy vajon a rendőr közszereplőnek minősül-e, illetve közfeladatának ellátásáról készült fényképe hozzájárulás nélkül közzétehető – e?

A közszereplői minőség meghatározásával kapcsolatban számos álláspont született, azonban a közszereplői státusz pontos meghatározása még mára sem tisztázott.

Napjainkban a modern médiában különbözőképpen jelennek meg tudósítások, híradások egy demonstrációról vagy különböző megmozdulásokról. A tudósítások az eseményeket úgynevezett totálképekkel illusztrálják, melyben be lehet mutatni a demonstráció helyszínét, lehet következtetni a résztvevők számára, valamint egyértelmű képet kapunk a riport témájáról. A média rendkívül sokszor használ közeli képeket is, ezek segítségével rendkívül jól be tudja mutatni az emberek véleményeit egy adott eseményről, hiszen az emberek véleményüket az arcuk reakcióival is ki tudják fejezni, viszont ezek a képek számos kérdést vetnek fel a személyiségi jogok kapcsán.¹

Ezzel a problémával nem csak a hivatalos szervek, hanem a média és a közvélemény is széles körben foglalkozik évek óta. A téma a 2006-os eseményekkel került középpontba, amikor az 1956-os forradalom kitörésének 50. évfordulóján tüntetések kezdődtek Budapesten, amelyek összecsapásokba torkollottak a rendőrség és a tüntetők között. A tüntetéseken fellépő rendőrök magatartása számos esetben jogsértőnek bizonyult, de mivel állítólag belső utasítás következtében a rendőrök nem viseltek azonosító jelzést, nehezen voltak felelősségre vonhatók.

A rendőr képmásának és hangfelvételének védelmével kapcsolatban felmerült alapkonfliktusra először a Kúria az 1/2012. számú BKMPJE határozata próbált megoldást találni, majd ezek után az Alkotmánybíróság foglalkozott ezzel a kérdéssel, miután az Index.hu ellen indított ügyben a Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen

¹ SZEGHALMI VERONIKA – PAPP JÁNOS TAMÁS: A rendőr képmásának védelme – A vita jelenlegi állása, in *Iustum Aequum Salutare*, 2015/4. szám, 95. o. Elérhető: <http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20154sz/06.pdf> (2016. 09.10.).

alkotmányjogi panaszt nyújtottak be. A Kúria jogegységi határozata és az Alkotmánybíróság állásfoglalása közötti ellentmondást a Kúria 2015-ös jogegységi határozata oldotta fel.

A döntések megismerése előtt azonban fontosnak tartottam olyan véleményeket, álláspontokat, továbbá törvényeket is ismertetni, amelyek a téma megértése szempontjából relevánsak lehetnek.

2. A RENDŐR SZEMÉLYISÉGVÉDELMEK ELVI ALAPJAI

2.1. Nyilvánosság szerepe a médiában

Kiindulópontként a nyilvánosság kérdéskörét szeretném végig járni, hiszen abból kell kiindulnunk, hogy egy információs társadalomban élünk, ahol a média egy meghatározó szereplő. A média, a sajtó teszi azt lehetővé, hogy a nyilvánosság tájékoztatásban részesüljön minden fontos politikai, és nem politikai eseményről. Fontos szerepköre, hogy a nyilvánosság őre, továbbá feladata ellátása során társadalmi kontroll szerepe is megmutatkozik.

Már az 1960- as években is születtek olyan bírósági döntések, amik a sajtóról, a demokráciáról és az információkhoz való hozzáférhetőségről szóltak. A nyilvánosság kérdése, illetve a közszereplők bírálhatósága az 1960-as években a *New York Times Co. v. Sullivan* ügy kapcsán merült fel az Amerikai Egyesült Államokban, amikor egy feketék jogaiért tüntető szervezet a *New York Times*-ban egy egész oldalas felhívást jelentett meg, amiben sok hamis tényt tüntettek fel és ezek a tények alkalmasnak bizonyultak a tüntetésen eljáró rendőrök becsületsértésére. Ez ügynek a döntése alapján született meg az a gyakorlat, hogy a közszereplőknek, közjogi méltóságoknak kötelességük eltérni az olyan nyilvános támadásokat, amelyek alkalmasak arra, hogy irántuk megvetést keltsenek. Ezzel a döntéssel a média egy kiváltságot kapott a Legfelsőbb Bíróságtól, hiszen ebben az esetben a sajtó csak akkor volt marasztalható, ha bebizonyították velük szemben, hogy becsületsértő állításait, rosszhiszeműen és szándékosan publikálták.²

A politikai nyilvánosság minden jogállamban az egyik legalapvetőbb kritériuma a demokráciának. Ezt a fajta nyilvánosságot a szólás- és a sajtószabadság jogával tudjuk biztosítani, azaz a kommunikációs alapjogokkal. Ezen jogok segítségével valósul meg a társadalmi kommunikáció különböző közvetítői eszközök révén. Kommunikációs alapjogoknak számít a vélemény, a sajtó és az információs szabadság is. „A kommunikációs jogok közös sajátossága, hogy egyfelől védelmet nyújtanak az állami beavatkozás ellen, másfelől fontos szerepet játszanak a nyilván-

² KOLTAY ANDRÁS: *Sullivan on tour: A New York Times v. Sullivan szabálya Angliában, Ausztráliában, Új-Zélandon. Jura*, 2006/2. 109-110. o. Elérhető: http://jura.ajk.pte.hu/JURA_2006_2.pdf (2016.09.10.).

vános akaratképzésben, amennyiben lehetővé teszik az egyén számára közügyekben való tájékozódást, és azt, hogy befolyást gyakorolhassanak a politikai folyamatokra.”³ Az alkotmányjog egyik képviselője, Grabitz véleménye szerint a nyilvánossággal kapcsolatos jogok esetén fontos, hogy az állam beavatkozást kizárjuk. A kommunikáció szabadságánál továbbá megemlíthetjük a negatív kommunikációs szabadságot is, ami azt teszi lehetővé, hogy valaki ne nyilvánítson véleményt. Az amerikai Legfelsőbb Bíróság különösen azért tartja fontosnak a kommunikációs szabadságnak ezt az inverzét, hogy az állam ne kötelezhessen senkit meghatározott álláspont képviselésére.⁴

Nemzetközi dokumentumok közül az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata volt az első, amely tágabb értelmében vett kommunikáció szabadságával foglalkozik, és a 19. cikkében kimondja, hogy

„Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást, és hogy határokra tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.”⁵

Ezen kívül az Európa Tanács 1950. november 4-én, Rómában kelt, Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény is fontosnak tartotta az állam be nem avatkozását, amelynek 10. cikke kimondta, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, és hogy a véleményalkotás szabadságát, és az eszmék megismerésének lehetőségét úgy kell biztosítani, hogy ezekbe hatósági szerv ne avatkozhatson bele.⁶

Érdekessége az Egyezménynek, hogy a véleménynyilvánítás szabadságát magába foglalja, azonban külön a sajtószabadságot nem tartalmazza. Az Egyezményt kritika is érte emiatt, mégpedig abban, hogy a 10. cikk általi szabályozással a sajtó védelme gyengének bizonyul. Mindezek ellenére továbbfejlődött a médiának az ellenőrző szerepe. Habár az Egyezményben nem szerepel, az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában kialakította a „public watchdog”, nyilvánosság őrének szerepét. Az EJEB álláspontja az volt, hogy az államoknak nem lehet kizárólagossága a médiában, nem kaphat az állam szabad kezét, illetve fontos, hogy beavatkozása igazolható legyen valamilyen észszerű indokkal, és ez az indok

³ HALMAI GÁBOR: *Kommunikációs jogok*, 2002, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 25. o.

⁴ HALMAI GÁBOR: *Kommunikációs jogok*, 2002, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 25-26. o.

⁵ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, kelt 1948. december 10-én Párizsban.

⁶ Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, kelt 1950. november 4-én Rómában, kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény.

arányban álljon az elérni kívánt céllal⁷. Ezek alapján valósulhat meg, hogy a nyilvánosság hordozója megfoghatóbbá válik.

Magyarországon a politikai nyilvánosságot nagy mértékben a sajtó, illetve a televízió megjelenése változtatta meg. A sajtó és a televízió képes lett arra, hogy befolyásolja az élet számtalan területét, ezenkívül hatással tud lenni az emberekre, és formálni tudja véleményüket. A szemtanúk köre ezzel jelentősen kitágult az évek során. Az 1986- os sajtótörvény hatályba lépésével pedig a sajtónak a legfőbb feladatává az vált, hogy biztosítsa, hogy az emberek gyors, hiteles és pontos tájékoztatásban részesüljenek.⁸

A XX. század utolsó évtizedeiben újabb médiumként tűnt fel az internet, amely sokkal inkább kitágította a kommunikációs lehetőségeket. Az elektronikus tömegtájékoztatás napjainkban sokkal hatékonyabbnak bizonyul, mint a sajtó. Hihetetlen gyorsasággal tör fel az internet világa is. „Ameddig a telefonnak 74 év, a rádióknak 38 év, a televízióknak 13 év, addig az internetnek 3 évre volt szüksége, hogy szerte a világon elérje az ötvenmillió előfizetőt. „⁹A médiában is egyre inkább nő az internet szerepe, hiszen az újságok és a tv-csatornák is például már rendelkeznek internetes fórumokkal.¹⁰

A nyilvánosság társadalmi kontroll szerepe a büntetőeljárás, illetve a polgári perrendtartás során mutatkozik meg. A büntetőeljárás során főszabályként a nyomozati szakban a titkosság elve érvényesül, viszont a bírósági eljárásban már megengedett a nyilvánosság. A büntetőeljárásról szóló törvény 74/A. §-a kimondja, hogy a bíróság nyilvános tárgyalásáról a sajtó jogosult tájékoztatást adni, azonban a sajtó számára meg kell tagadni a felvilágosítást, ha a minősített adat védelmét sértené, vagy egyébként az eljárás eredményes lefolytatását veszélyeztetné. Továbbá a 74/B. § szerint, a bírósági tárgyalásról a nyilvánosság tájékoztatása érdekében hang- vagy képfelvételt a tanács elnöke engedélyével, a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről - a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőről, az ügyészen és a védőn kívül - csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni.¹¹ A polgári jogviták eldöntése esetén is hasonló szabályozás ismert. A polgári perrendtartásról szóló törvény 5.§ bekezdése szerint a bíróság a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el, és csak bizonyos esetekben zárhatja ki csak a nyilvánosságot

⁷ GRÁD ANDRÁS: *A Strasbourg-i Emberi Jogok Bírósága Kézikönyve*, 2005, A Strasbourg Bt. kiadása, Budapest, 565-566. o.

⁸ HALMAI GÁBOR: *Kommunikációs jogok*, 2002, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest 38-41. o.

⁹ TATTAY LEVENTE: *A közszereplők személyiségi jogai*, 2007, Dialóg-Campus, Budapest, 65. o.

¹⁰ HALMAI GÁBOR: *Kommunikációs jogok*, 2002, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 33. o.

¹¹ A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény.

(tanúvédelem esetén, gyermekkorú védelme érdekében, üzleti titok megőrzése végett). A felvételkészítés tárgyában a Pp. 134/A. §- a kimondja, hogy nyilvános tárgyaláson a bíróság tagjairól, a jegyzőkönyvvezetőről és az ügyészről a sajtó kép- illetve hangfelvételt készíthet, más perbeli személyek esetén azonban szükséges a felvétel elkészítéséhez való hozzájárulás. Törvény eltérő rendelkezésének hiányában pedig jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, e feladatkörében eljáró személyről hozzájárulása nélkül is elkészíthető a felvétel.¹²

A Be., illetve a Pp. is a sajtó jogosultságát a tájékoztatás érdekében biztosítja, azonban meghatározza azon személyi köröket is, amelyek esetén szükséges vagy éppen nem szükséges a kép- illetve hangfelvétel elkészítéséhez való hozzájárulás. A tájékoztatáson túl, elrettentés céljából is hasznosnak bizonyulhat a nyilvánosság és a bíróságokat is egy alaposabb, precízebb munkára ösztönözheti.

2.2. Az ember képmásának jogi megítélése

Meglehetősen sok ügy kapcsán fordult elő, hogy a média, illetve a sajtó személyiségi jogokat sértett tevékenységének gyakorlása során. Magyarországon a személyiségvédelem intézménye a XIX. század végén jelent meg, majd markánsabban a XX. század 20-as 30-as éveiben. A rendszerváltozás előtt nem is nagyon találkoztunk képmásokkal való visszaélésekről.¹³

A képmáshoz fűződő jog tárgya az egyénről készült kép, amely az ember személyiségének, külső megjelenésének valamilyen műszaki eszközzel való bemutatása.¹⁴ Az ember képmása és hangja, az egyén személyiségének megjelenése a külső világban. „Az ember külső megjelenése az emberi személyiség kifejezésének és az egyes ember megkülönböztetésének a nélkülözhetetlen eszköze.”¹⁵ A képmáshoz és a hangfelvételhez való jogot az illető akkor sérti meg, ha a képmást vagy hangfelvételt az érintett hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozza. A képmás és a hangfelvétel nyilvánosságra hozatalát tágan kell értelmezni, és ezáltal minden olyan eset nyilvánosságra hozatalt jelent, amikor az bárki számára hozzáférhetővé válik.¹⁶ A Kúria szerint azonban „a jogsértés megállapításának az érintett

¹² A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp).

¹³ PETRIK FERENC: *A személyiség jogi védelme a sajtó-helyreigazítás*, 2001, HVG-ORAC Kiadó, Budapest 135. o.

¹⁴ SÓLYOM LÁSZLÓ: *A személyiségi jogok elmélete*, 1983, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 10. o.

¹⁵ TÖRÖ KÁROLY: *Személyiségvédelem a polgári jogban*, 1979, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 507. o.

¹⁶ PETRIK FERENC: *A személyiség jogi védelme a sajtó-helyreigazítás*, 2001, HVG-ORAC Kiadó, Budapest 135-137. o.

személy felismerhetősége nem feltétele. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperes személye egyértelműen mindenki számára, egyszeri rátekintéssel, azonnal esetleg nem volt beazonosítható.”¹⁷

2.3. A Régi és az új Polgári Törvénykönyv összehasonlítása

A régi és az új Polgári Törvénykönyv között lényeges különbséget figyelhetünk meg a kép- és hangfelvételhez való jog kapcsán, ami a későbbiekben nagy problémát halmozott fel maga mögött.

Polgári Törvénykönyvről szóló 1959.évi IV. törvény ¹⁸	Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény ¹⁹
<p>Ptk. 80. §</p> <p>(1) A személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés.</p> <p>(2) Képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához – a nyilvános közszereplés kivételével – az érintett személy hozzájárulása szükséges.</p> <p>(3) Az eltűnt, valamint a súlyos bűncselekmény miatt büntető eljárás alatt álló személyről készült képmást (hangfelvételt) nyomós közérdekből vagy méltánylást érdemlő magánérdekből a hatóság engedélyével szabad felhasználni.</p>	<p>Ptk.2:48§</p> <p>(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges.</p> <p>(2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.</p>

1. táblázat: a képmáshoz és hangfelvételhez fűződő jog szabályozása a régi és az új Ptk.-ban

¹⁷ A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.156/2011/6. számú részítélete.

¹⁸ A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959.évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.).

¹⁹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: új Ptk.).

A régi Ptk. kimondja, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése az jelenti, hogy valaki az elkészített fotóval vagy hangfelvétellel bármilyen módon visszaél. Továbbá a képmás és a hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához az érintett hozzájárulása szükséges, a nyilvános közszereplés kivételével.²⁰

Az új Ptk. hatályba lépése ezt a fennálló helyzetet teljesen megváltoztatta, ugyanis az új szabályozás szerint nem csak a képmás vagy hangfelvétel felhasználásához, hanem már magához az elkészítéshez is az érintett személy hozzájárulására van szükség. Ezzel kapcsolatban azt is tudnunk kell, hogy a képmás nyilvánosságra hozatala nem tilos, olyan felvételek esetén, amelyeket nyilvános eseményekről, rendezvényekről készítettek, bár az engedélyre szükség lehet olyan esetben, ha a felvételen a személy beazonosítható. A tömegfelvétel elkészítésének két feltétele van. Az egyik, hogy olyan eseményen készül, ahol szokásos a fénykép vagy film készítése, például egy sportrendezvényen, azonban itt előfordulhat, hogy a kamera kiemel egyes személyeket. Ebben az esetben azonban a felvétel készítése azért nem lehet sértő az érintett személyre nézve, mert előre tudja, hogy az eseményről felvétel fognak készíteni. A másik esetben pedig a felvétel olyan helyen készül, ahol egyáltalán nem lehet számolni felvétel készítésével (pályaudvaron, utcán).²¹ A tömegfelvétellel kapcsolatban elsőként a BH 1985.17.szám alatt közzé tett eseti döntésében mondta ki a bíróság, hogy „a képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utca-részletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor a felvétel összhatásban örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket”, hiszen a tömegfelvételek célja, hogy egy adott eseményről, gyűlésről, tüntetésről tájékoztatást adjon, és ilyenkor esetekben fizikai lehetetlenség több száz vagy ezer ember hozzájárulását kérni. Arra viszont nincs lehetőség, hogy a sajtó vagy a média a tömegből egy-egy résztvevőt külön kiemelve mutasson be.²²

Hozzájárulások esetén beszélhetünk hallgatolagos hozzájárulásról is, de erről csak akkor beszélhetünk, ha az illető tudott arról, hogy róla felvételt vagy fényképet készítenek.²³

A szabályozás másik értelmében a felvétel elkészítéséhez és felhasználásához nyilvános közszereplés esetén hozzájárulásra szintén nincs szükség²⁴, hiszen,

²⁰ Régi Ptk. 80. § (2) bekezdés.

²¹ PETRIK FERENC (főszerk.): *Polgári Jog. Bevezető és záró rendelkezések, az ember mint jogalany, öröklési jog*, 2013, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 196. o.

²² PETRIK FERENC: A személyiség jogi védelme a sajtó-helyreigazítás, 2001, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 140-141. o., FÉJA ANDRÁS: *A rendőrökről készített képmás, hang- vagy videofelvétel problematikája*, 2013. Elérhető: http://epa.oszk.hu/02200/02222/00009/pdf/EPA02222_rendeszet_es_emberi_jogok_2013_3_03-13.pdf (2016.09.16.).

²³ PETRIK FERENC (főszerk.): *Polgári Jog. Bevezető és záró rendelkezések, az ember mint jogalany, öröklési jog*, 2013, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 196. o.

²⁴ Új Ptk. 2:48. § (2) bekezdés.

ha valaki valamilyen közéleti tevékenységet folytat vagy vállal, akkor tudnia kell előre és ezzel együtt el kell fogadnia, hogy képmását vagy hangját a televízió vagy a rádió rögzíteni fogja.

2.4. Közszerelői minőség meghatározása

A jogalkalmazásnak alapvető, fontos kérdése és ami a szabályozás kapcsán is felmerül, hogy ki tekinthető közszerelőnek?

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló 2003. évi III. törvény 1.§ (2) bekezdése alapján *közszerelőnek minősül az a személy, „aki közhatalmat gyakorol, gyakorolt vagy közhatalom gyakorlásával járó tisztségre jelölték, illetve aki a politikai közvéleményt feladatszerűen alakítja vagy alakította”*.²⁵

A joggyakorlat és jogirodalom álláspontja az, hogy „közszerelőnek minősülnek azok a természetes és jogi személyek, akik tevékenységükkel vagy nyilvános fellépésükkel befolyásolják a szűkebben vagy tágabban értelmezett társadalom életét, helyi vagy országos viszonyok alakulását, továbbá akik közéleti kérdésekben érintettként szerepelnek.”²⁶ Ezen kívül kötelességük elviselni a nyílt támadásokat, a lesújtó kritikákat, képmásuk nyilvánosságra hozatalát, bizonyos adataik, titkaik közlését. Tattay Levente ezt a fogalmat úgy egészítette ki, hogy szerinte „a közszerelők körét mindenképpen ki kell egészíteni azok körével, akik valamilyen, az egész társadalomra ható közéleti tevékenységet végeznek vagy döntéseket hoznak – többek között –, közigazgatási határozatokat hoznak, intézkednek, vagy a társadalomra jelentős befolyást gyakorló publicisztikai tevékenységet folytatnak, közigazgatási ágazatokat, kormányhivatalokat vezetnek”²⁷ Ezek alapján nem jelenthetjük ki, hogy a rendőr közszerelő lenne, bár igaz, hogy rendelkezhetnek olyan felhatalmazással, amelyek jogszabályi keretek között a társadalom bármely tagjával szemben érvényesíthető, de ez általában egy szűkebb kört jelent. Az Alkotmány 46. cikke alapján pedig a rendőröket azért nem sorolhatjuk a politikus közszerelők körébe, mert az Alkotmány kimondja, hogy a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.²⁸

²⁵ Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló 2003. évi III. törvény.

²⁶ TATTAY LEVENTE: *A közszerelők személyiségi jogai*, 2007, Dialóg-Campus, Budapest, 20. o.

²⁷ TATTAY LEVENTE: *A közszerelők személyiségi jogai*, 2007, Dialóg-Campus, Budapest, 153. o.

²⁸ Magyarország Alaptörvénye.

Almási Antal által ruganyosnak és színtelennek nevezett²⁹ általános személyiségvédelem korlátjaként jelent meg először a gyakorlatban majd a Ptk.-ban a közszereplőkre vonatkozó speciális szabályok. A közszereplők személyiségvédelmével kapcsolatban azt lehet elmondani, hogy a közszereplők részvételéhez és bírálhatóságukhoz közérdek fűződik. A kritika megengedhetőségének határai tágabbak a kormányzat, a közhivatalnokok esetében, mint a politikusok tekintetében, és valamennyi közszereplő esetében tágabbak, mint a magánszemélyek tekintetében. A demokráciában a kormányzat cselekedetét vagy mulasztását nem csupán a törvényhozó és a bírói hatalom részéről kell alaposan vizsgálni, hanem a sajtó és a közvélemény részéről is. A közszereplést vállaló személyeknek vállalni kell azt is, hogy a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben.³⁰

2.4.1 A közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplők differenciálása

Számos vélemény szól arról, hogy különbséget kellene tenni a közszereplők és a közhatalmat gyakorló személyek között. Magyarországon a közhatalmat gyakorlók és a közszereplők magánéletvédelmének dogmatikája kifejezetten kaotikus. A közhatalmat gyakorlók és a politikai közszereplést vállalók esetében a választópolgároknak a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő joga elsőbbséget élvez köztevékenységük és annak megítélése szempontjából. Továbbá minden hatalom a népből származik, ezért nem lehet előlük semmit se eltitkolni.³¹

Azonban mégis szükséges, hogy differenciáljuk e kettő alancsoportot, hiszen az Emberi Jogok Európai Bírósága a *Busuioc v. Moldova* ügy kapcsán kimondta, hogy a közhatalmat gyakorló személyeket nagyobb védelmi szint illeti meg, mint a politikus közszereplőket a véleménynyilvánítással és a kritikákkal kapcsolatban.³² Több vélemény szól arról, hogy a közfeladatot ellátó és a közhatalmat gyakorló személyek, amikor e minőségükben tevékenykednek, nem alanyai az alapvető jogoknak, így a tömegoszlató rendőr sem hivatkozhat személyiségi jogaira. Azonban a társadalmi fontosságú ügyekben a háttérben döntést hozó, a 'köz'

²⁹ ALMÁSI ANTAL: A személyiségi jog elhatárolás és tartama. *Jogtudományi Közlöny* (62.évf.) 15. szám, 134 o

³⁰ BDT. 2001.368. III. bekezdés.

³¹ SZABÓ MÁTÉ DÁNIEL: Nyilvános magánszféra- Hol a határ? in DEZSŐ MÁRTA-KU-KORELLI ISTVÁN (szerk.): *Ünnepi kötet Sári János egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére*. 2008, Rejtjel Kiadó, Budapest, 332.o

³² A *Busuioc v. Moldova*, 61513/00. számú ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által 2004. december 21-én hozott ítélet. Elérhető: <http://ijc.md/Publicatii/mlu/ECHR/busuiac.pdf> (2016.09.10.).

számára ismeretlen személyek csorbítatlan személyiségvédelmet élveznek, míg a jelentős döntésekre semmiféle befolyást nem gyakorló rendőrök pedig igen?³³

A Ptk. kommentárja szerint a többségi felfogás a közszereplői minőség megítélésekor azt tartja szem előtt, hogy az érintett valamely közfeladat ellátása érdekében van-e jelen vagy sem. Véleményem szerint nem azt kell megállapítanunk, hogy az adott személy közszereplő e vagy sem, hanem arra kell rámutatnunk, hogy az az adat, amelynek nyilvánosságáról van szó, milyen mértékben, milyen intenzitással függ össze az illető közszereplésével.³⁴

A nyilvános bírálhatóság a közszerepléshez kapcsolódik, és nem ahhoz, hogy valaki közszereplő e vagy sem, tehát ezekben az esetben arra kell rámutatnunk, hogy az a cselekvés, amit épp csinál közszereplésnek minősül e vagy sem, hiszen a közhatalmat gyakorló személy nem feltétlenül közszereplő, és a közszereplő se minden esetben vállal közszereplést. Több vélemény szerint nyilvános közszereplésnek minősül az is, ha valaki valamilyen sporteseményen vagy felvonuláson részt vesz. Véleményem szerint, ez még nem feltétlenül bizonyul közszereplésnek. Dr. Petrik Ferenc azt a megállapítást tette e fogalom kapcsán, hogy „a közszereplés esetén, mind a „köz” mind pedig a „szereplés” szavaknak jelentőségük van. A fellépésnek a közéletben kell megtörténnie (politikai, társadalmi, kulturális stb. tevékenység kifejtése során), s abból a célból, hogy a nyilvánosság tudatos vállalásával a személy valamit közvetítsen mások részére.”³⁵ Itt jöhet szóba az önrendelkezési alapú megközelítés. Minden ember az életében vállal közszereplést, de általában mindenki maga dönti el, hogy hol húzza meg ezt a határt élete nyilvánosságra tartozó és nem nyilvános része között. Van, aki élete nagyobb részében vállal közszereplést, van, aki pedig kisebb mértékben. Majtényi László szerint döntő kérdés, hogy az érintett választotta e a nyilvánosság előtti életet, vagy sem. A közszereplők nyilvános fellépésükkel meg akarnak valamit mutatni magukból a világnak. A politikusok tudatosan teszik ki magukat a nyilvánosság elé szavaikkal és tetteikkel egyaránt³⁶ ezzel szemben a közhatalmat gyakorló személyek nem, ők nem saját akarathatározásukból állnak ki a nyilvánosság elé. Szabó

³³ KOLTAY ANDRÁS: Sajtó-helyreigazítás és válaszjog. A sajtószabadság korlátja vagy kiterjesztése? *Iustum Aequum Salutare*, 2008/4, 168.o.

³⁴ SZABÓ MÁTÉ DÁNIEL: Nyilvános magánszféra- Hol a határ? in DEZSŐ MÁRTA-KUKORELLI ISTVÁN (szerk.): *Ünnepi kötet Sári János egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére*. 2008, Rejtjel Kiadó, Budapest, 332.o

³⁵ PETRIK FERENC: *A személyiség jogi védelme a sajtó-helyreigazítás*, 2001, HVG-ORAC Kiadó, Budapest 138. o.

³⁶ Az Oberschlik v. Austria, 20834/92. számú ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által 1997. július 1-jén hozott ítélet, indokolás [29] bekezdés. Elérhető: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-58044"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{) (2016.09.11.).

Máté Dániel szerint pedig „az a közszereplő aki az akar lenni, az a közszereplés, amit a közszereplő azzá tesz.”³⁷

A közszereplői minőség meghatározásával kapcsolatban sok hasonló, de mégis eltérő megfogalmazás született. A fent leírtak alapján egyértelműen nem jelenthetjük ki, hogy a rendőr személyiségvédelme azonos lenne a politikus közszereplőével. Továbbá a Ptk. sem definiálja sem a közszereplő, sem a nyilvános közszereplés fogalmát. Mivel nem egyértelmű maga a jogszabály sem, így magától érthetődik, hogy nem tudott kialakulni és határozottan állíthatjuk, hogy jelenleg sincs egységes bírói gyakorlat a közfeladatot ellátó rendőrök megítélése kapcsán.

3. A RENDŐRÖKET MEGILLETŐ SZEMÉLYISÉGVÉDELEM BÍRÓI GYAKORLATA

A bírói gyakorlat bemutatását megelőzően számos egyéb összefüggés vizsgálata szükséges ahhoz, hogy az intézkedő rendőr képmásának nyilvánosságra hozatalának problémáját jobban megértsük.

3.1. Nyilvános közszereplés meghatározása

Az új Ptk. kimondja, hogy nyilvános közéleti szereplés esetén felvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett hozzájárulására nincs szükség. E szabályozás kapcsán merülhet fel az a kérdés, hogy mely esetekben beszélhetünk nyilvános közszereplésről?

A nyilvános közszereplés témakörében az adatvédelmi biztos azt az állítást tette, hogy az érintett beleegyezése nélkül csak a nyilvános közszereplésen készült felvételeket lehet nyilvánosságra hozni. Az adatvédelmi biztos szerint a rendőr nem közszereplő, így adatai nyilvános közszereplés esetén hozzájárulása nélkül nem hozhatók nyilvánosságra, és egy nyilvános eseményen inkább a szónokok és a résztvevők számítanak közszereplőknek.³⁸

A Legfelsőbb Bíróság gyakorlata szerint

„nem minősül nyilvános közszereplésnek a nyilvánosság előtt folytatott munkavégzés, a közterületen történő szolgálati kötelezettség teljesítés, ezért a tevékenységét széles nyilvánosság előtt kifejtő rendőr, tűzoltó, börtönőr, postás, mentős, utcaseprő stb. képmása, hangfelvétele csak hozzájárulásával hozható nyilvánosságra.”³⁹

A Legfelsőbb Bíróság e döntése alapján tehát akkor sem akkor beszélhetünk nyilvános közszereplésről, hogyha az a szolgálati kötelezettség teljesítés miatt történik.

³⁷ SZABÓ MÁTÉ DÁNIEL: Nyilvános magánszféra- Hol a határ? in DEZSŐ MÁRTA-KUKORELLI ISTVÁN (szerk.): *Ünnepi kötet Sári János egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére*. 2008, Rejtjel Kiadó, Budapest, 332.-338. o.

³⁸ Az adatvédelmi biztos 33-68/22/7/2007. ált. hivatkozási számú állásfoglalása.

³⁹ A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.364/2006/4. számú határozata.

Az Alkotmánybíróság a 54/2000 (XII.18) AB határozatában kimondta, hogy intézkedésük alkalmával a hatóság tagjai nyilvánosan, az állam képviselőiként lépnek fel. A hatóság tagjainak intézkedési jogosultságát egyenruhájuk vagy igazolványuk igazolja. Az Alkotmánybíróság arra az álláspontra jutott, hogy az állampolgárok jogainak védelme érdekében szükséges az, hogy a közhatalmat gyakorló személy a nyilvánosság előtt azonosítható legyen. Az egyenruhát viselő hivatásos állomány tagjai tevékenységüket nem arctalan tömegként, hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztviselőként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét.⁴⁰

Annak ellenére, hogy mind az Alkotmánybíróság, mind például az adatvédelmi biztos foglalkozott a közszereplő, illetve a nyilvános közszereplés fogalmával még ezek alapján sem kaphatunk választ a problémára, hiszen ezek a vélemények, döntések sem alakítottak ki olyan egységes szabályozást, amit minden esetben alkalmazni lehetne.

3.2. A rendőrök adatainak megítélése a hatályos jogszabályi környezetben

Kérdésként merülhet fel, hogy melyek azok a dolgok, amelyek csak az érintett személyre és melyek, azok, amelyek a széles nyilvánosságra tartoznak? Ez máig egy vitatott határterület. Az átláthatóság és a magánszféravédelem érdekei között kell igazságot tenni. El kell döntenünk, hogy egy ismeret szabadon terjeszthető e, vagy kizárólag az érintett önrendelkezési joga alapján lehet az adattal bármit is tenni.⁴¹

Ezzel kapcsolatban az Információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény mondja ki, hogy közérdekből nyilvános adatnak minősül a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény írja elő. Továbbá az Infotv. 26. §-a értelmében az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot erre irányuló igénye alapján bárki megismerhesse.⁴²

⁴⁰ Az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII.18.) számú határozata.

⁴¹ SZABÓ MÁTÉ DÁNIEL: Nyilvános magánszféra- Hol a határ? in DEZSŐ MÁRTA-KU-KORELLI ISTVÁN (szerk.): *Ünnepi kötet Sári János egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére*. 2008, Rejtjel Kiadó, Budapest, 329.o.

⁴² Információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.).

Az Infotv. szerint tehát nyilvánosságra hozható a rendőr neve, munkaköre, illetve minden a feladatával összefüggő adat. Ebben az esetben a törvény arra törekszik, hogy a nyilvánosság számára biztosítani tudja a rendőrség működésének átláthatóságát és tevékenységének nyomon követhetőségét.

Ezzel szemben A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény intézkedés alá vont személyek jogainak védelmét szolgálja, mivel, ha a rendőr visszaél jogával, akkor a törvény rendelkezése biztosítja azt, hogy ellene fel lehessen lépni ilyen esetekben. Az Rtv. 20.§-a rögzíti, hogy a rendőrt az intézkedés során egyenruhája és az azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.⁴³

A fentiek alapján azonban itt is egyértelműen kiderül, hogy a rendőr jogszabályban meghatározott szolgálati adatai közérdekű adatnak minősülnek. Tehát ezek a rendelkezések szolgálhatnak arra, hogy a rendőrt intézkedése során kétség nélkül azonosítani lehessen.

A két törvény közül, a Rtv. az, ami csak szűkebb körben biztosítja az adott rendőr adatainak nyilvánosságát, míg az Infotv. egy sokkal szélesebb nyilvánosság számára garantálja azokat. Azonban mindkét esetben a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségének biztosítása a cél.

A törvényeken túl az adatvédelmi biztos is azon a véleményen volt, hogy az intézkedések visszakereshetőségét és nyomonkövethetőségét kell alapul vennünk a rendőrök adatainak nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban. Szerinte a Rendőrség köteles minden állományában tartozó személy intézkedését visszakereshető módon nyomon követni, továbbá későbbi megkeresés esetén köteles tájékoztatni az érdeklődőt az intézkedő rendőr személyéről. Véleménye szerint a rendőr azonosítása azonban nem az arcához kapcsolódik elsődlegesen, és az egyedi arcképek közzététele az érintettek hozzájárulása nélkül jogszerűtlenek.⁴⁴

Jogvédő szervezetek ezt az álláspontot sok esetben vitatják, mert szerintük a rendőrök intézkedés közben közhatalmat gyakorolnak, emiatt személyes adataik, így arcképük is közérdekből nyilvános adatnak számítanak és így hozzájárulásuk nélkül mutathatók arcképük.

3.3. A rendőr képmásának védelme a bírói gyakorlat szerint

Kezdetben nem volt egységes gyakorlat a közfeladatot ellátó rendőrök megítélése kapcsán.

⁴³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.).

⁴⁴ FÉJA ANDRÁS: A rendőrökről készített képmás, hang- vagy videofelvétel problematikája, 2013, 5. o. Elérhető: http://epa.oszk.hu/02200/02222/00009/pdf/EPA02222_rendeszet_es_emberi_jogok_2013_3_03-13.pdf (2016.09.16.).

A Pécsi Ítéltábla 2011-ben a ZTE-DVTK labdarúgó-mérkőzés alatt készült fényképfelvételek miatt, az eljáró rendőr által előterjesztett személyiségi jogi igényt bírálta el. Fontos megjegyezni, hogy ebben az esetben nem rendőri intézkedésről volt szó, hanem a nyilvánosság tájékoztatása érdekében a rendőr szóvivői feladatot látott el, önként nyilatkozott, amely miatt eltérően kezelendő, mint például egy tömegoszlátást végző rendőrrel készített felvételtől. A másodfokú bíróság az akkori bírói gyakorlattal annyiban értett egyet, hogy egy-egy konkrét ügyben intézkedő rendőr (pl. az igazoltatás során) valóban nem minősül közszereplőnek, és ilyenkor őt valóban nem lehet engedély nélkül lefotózni, azonban „a tömegrendezvényen való rendőri részvétel [...], a sport- vagy politikai rendezvényeken a szurkolótáborok egymás elleni fellépésének a megakadályozására kivezényelt rendőrök tevékenysége – különösen a 2006. őszi budapesti események fényében – nyilvános közszereplésnek minősül. [...]”.⁴⁵

A rendőr tehát ebben az esetben fényképének közzétételét hozzájárulása nélkül is tűrni köteles. A Pécsi Ítéltábla döntése nem jelentett iránymutatást a későbbiekben, mert a bíróságok továbbra is amellet érveltek, hogy ki kell takarni a rendőrök arcát a demonstrációkról szóló képes tudósításokban.

3.3.1. Fővárosi Ítéltábla 19.P.23.475/2011/4. számú ítélete

A pécsi ítélet indokolására próbált hivatkozni az index.hu portál jogi képviselője is a Fővárosi Törvényszéken, ahova négy rendőr adott be keresetet 2011 májusában. A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a rendőr szakszervezetek által szervezett demonstráción hivatásos rendőrökről az index.hu fotóriportere fényképfelvételeket készített, amelyhez nem kérte hozzájárulásukat. A felpereseket egyedileg felismerhető módon jelenítették meg a fényképeket az interneten. Az elsőfokú bíróság az ítéletében megállapította, hogy amennyiben a rendőr utasításra, parancsra végzi nyilvános helyen a tevékenységét, az nem minősül közszereplésnek, ezért a róla készült képmás közzétételéhez szükséges az egyedi hozzájárulása vagy képmását technikai eszközökkel felismerhetetlenné kell tenni. Az adott esetben erre nem került sor, ezért az alperes megsértette a rendőrök képmás védelméhez fűződő személyiségi jogait.⁴⁶ A másodfokú bíróság az elsőfokú döntést helybenhagyta.⁴⁷ (Az ügy azonban végül az Alkotmánybíróságig jutott, ennek bemutatására dolgozatomban később térek ki)

Az említett esetekből is már jól kivehető, hogy a rendőrök képmásának megítélése kapcsán a bíróságok sok esetben eltérő álláspontra jutottak.

⁴⁵ A Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.360/2011/6. számú ítélete.

⁴⁶ Fővárosi Törvényszék 19.P.23.475/2011/4. számú ítélete.

⁴⁷ A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7. számú ítélete.

3.4. A Kúria és az Alkotmánybíróság állásfoglalása között feszülő ellentmondás feloldása

3.4.1. A Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata

Hasonló perek nagy számára tekintettel 2012 végén a Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezető- helyettese annak érdekében, hogy egy egységes ítélkezési gyakorlatot biztosítson, jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta azokat a kérdéseket illetően, hogy a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységében közszereplőnek minősül-e, vagyis hogy egy feladatát végző rendőrt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló felvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges-e a hozzájárulása.

⁴⁸

Határozatában hivatkozott arra, hogy a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységének ellátása során nem minősül közszereplőnek, ezért a személyt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulása. Továbbá hivatkozott a fentebb említett Legfelsőbb Bíróság gyakorlatára, és a Pécsi Ítéltábla jelentőségére is.⁴⁹

A Kúria e jogkérdés tisztázásánál a következőket vette figyelembe. Figyelembe vette, hogy az alapvető jogok, milyen esetben korlátozhatók, erre a kérdésre az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése adja meg számunkra a választ, amely szerint az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Indokolásában megemlítette azt is a Kúria, hogy a rendőrök azért nem minősülhetnek közszereplőknek, mert igaz, hogy tevékenységüket közterületen, a nyilvánosság előtt végzik, de ez nem önkéntes akaratelhatározáson alapul, és nem abból a célból tevékenykednek, hogy szerepet vállaljanak egy szűkebb vagy tágabb értelemben vett társadalmi viszonyok kialakításában, hanem ilyenkor törvényben meghatározott, illetve munkaköri kötelezettségüknek tesznek eleget. Abban az esetben nem kell a rendőr hozzájárulása, ha a felvétel összhatásában mutatja be a közterületen történő eseményeket, és az ábrázolt személy azon nem ismerhető fel. További vizsgálat szerint, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Azonban az Infotv. és az Rtv. korábban már említett szakaszai sem adnak felmentést az alól, hogy közterületen, nyilvánosság előtt szolgálati feladatát teljesítő rendőrnek a felismerhetően ábrázolt képmását hozzájárú-

⁴⁸ A Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata.

⁴⁹ A Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata.

lása nélkül nem lehet nyilvánosságra hozni. Ahogy már említettem ezek a rendelkezések biztosítják azt továbbá, hogy a rendőrt intézkedése során azonosítani lehessen.⁵⁰

Az intézkedést foganatosító rendőr arcképe tehát nem tekinthető közérdekből nyilvános adatnak, ugyanis az nem tartozik a rendőri szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy közfeladatának ellátásával összefüggő egyéb személyes adata körébe.⁵¹

Mivel a Kúria határozatában kimondta azt, hogy nem beszélhetünk nyilvános közszereplésről abban esetben, ha a rendőr közterületen vagy nyilvános helyen teljesíti szolgálati kötelezettséget, így szükség van a rendőr hozzájárulásához ahhoz, hogy képmását vagy hangfelvételét nyilvánosságra hozzák.

A Kúria ezzel a határozatával azonban csak azt a kérdést válaszolta meg, hogyha a rendőr nyilvános közszereplést vállal, és beazonosítható módon készítenek felvételt róla, akkor képmása csak hozzájárulásával hozható nyilvánosságra.

3.4.2. Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) számú határozata

A jogegységi határozat közzétételét követően az INDEX.HU Zrt. alkotmányjogi panasszal élt az Alkotmánybíróságnál, hogy állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel az sérti az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítási szabadságot, valamint a IX. cikk (2) bekezdésében garantált sajtószabadságot.⁵²

Az Alkotmánybíróság a sajtószabadság jogának lényegét a közügyek szabad vitatásának lehetőségében foglalta össze, amely tartalmát tekintve azt a kérdést veti fel, hogy a sajtó tájékoztató funkciója a közügyek szabad vitathatósága érdekében mire terjed ki. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikke alapján⁵³ megállapította, hogy a sajtószabadság a demokratikus berendezkedésben kitüntetett jelentőségű alapjognak számít. Ezzel szemben az emberi személyiség külső megnyilvánulását, a személyiség azonosítására szolgáló képmást védő alanyi jog nem önálló alapjog, és csak a méltóságvédelem közbejöttével részesül alkotmányos védelemben és szolgálhat más alapjog korlátozására.⁵⁴

⁵⁰ A Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata.

⁵¹ A Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata.

⁵² Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX.29.) határozata, indokolás [1] bekezdés.

⁵³ Magyarország Alaptörvénye, IX. cikk: (2) bekezdés: Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges feltételeit

⁵⁴ Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX.29) határozata, indokolás [35] - [36] bekezdés.

A továbbiakban Alkotmánybíróság vizsgálata során különbséget tett a közszereplők és a közhatalmat gyakorló személyek között. Az Alkotmánybíróság határozata szerint a közhatalmat gyakorló személy tevékenysége és ahhoz kapcsolódóan személyét azonosító képmása nem önmagában és nem bármely körülmények között, hanem csak a közéleti események szempontjából képezi a tájékoztatás részét. Hangsúlyozta, hogy a média-tartalomszolgáltatók tájékoztatása sem lehet mindenre kiterjedő: a közéleti kérdések vitathatóságához már nem tartozik hozzá az emberi mivolt legbensőbb lényegét érintő, azt sértő helyzet. Ilyen esetben a közhatalmat gyakorló személy méltóságvédelme miatt a sajtószabadság érvényesülésének is meg kell hajolnia.⁵⁵

Végül az Alkotmánybíróság egyértelművé tette azt, hogy egy rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül akkor is nyilvánosságra hozható, ha „a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül”.⁵⁶ Ezzel kapcsolatban továbbá az AB azt rögzítette, hogy a rendőri bevetés demonstrációkon minden esetben a jelenkor eseményének minősül, még akkor is, ha a rendőrök nem igazi résztvevői a történetnek. Ezért az arról készült felvétel a képen lévők hozzájárulása nélkül közvetíthető a nyilvánosság felé, kivéve, ha ez a rendőr emberi méltóságának - mint az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelemnek - sérelmét jelenti; ilyen lehet például, hogyha a rendőr hivatala gyakorlása alatt megsérül, és szenvedését bemutatják, közvetítik.⁵⁷

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítélet tábla Pf.20.656/2012/7. számú ítélet alaptörvény-ellenességét állapította meg, és azt megsemmisítette.

A határozat után a bírói gyakorlat úgy alakult, hogy a büntetéseken vagy bírósági tárgyalásokon készült résztvevő egyenruhások arcát nem kell kitakarni.

3.4.3. Az Alkotmánybíróság határozatát követő különvélemények

Három alkotmánybíró élt különvéleménnyel a 2014-es döntés kapcsán.

Deines- Oehm Egon- akinek álláspontjával Balsai István is egyetértett- szerint a határozat megalapozatlanul részesíti előnyben a véleménynyilvánítás, a sajtó- és szólásszabadság jogát a személyes adatok védelmével szemben. A határozat figyelmen kívül hagyja azt az alkotmányjogi konfliktus eldöntése szempontjából releváns jogi tény, hogy az Alkotmánybíróság a 35/2002. (VII. 19.) AB határozatában az Alkotmánybíróság a sportrendezvényeken kamerával rögzített felvételek alkotmányossága kapcsán a felvételeket személyes adatnak minősítette és

⁵⁵ Uo., indokolás [37] - [42] bekezdés.

⁵⁶ Uo., indokolás [43] bekezdés.

⁵⁷ Uo., indokolás [44] bekezdés.

kimondta, hogy mindenki maga rendelkezik személyes adatainak feltárásáról és felhasználásáról. Továbbá egyetértett a Kúria döntésével, miszerint „a sajtószer-
vek, illetve az egyéb tájékoztatást nyújtó személyek a rendőrségi intézkedésről ké-
szült felvételeket közzétehetik oly módon, hogy az abban részt vevő rendőrök kép-
mását felismerhetetlenné teszik. Ilyen körülmények mellett eleget tehetnek tájé-
koztatási kötelezettségüknek anélkül, hogy személyhez fűződő jogokat sértenének,
továbbá ez nem akadályozza a véleménynyilvánítás, sajtó- és szólásszabadság gya-
korlását.”⁵⁸

Pokol Béla szerint a rendőrök egyszerű végrehajtói az állami-politikai hata-
lom intézkedéseinek, és így nem tekinthetők közszereplőnek. Az azonosító szá-
muk pedig elegendő ahhoz, hogy esetleges törvénytelenységükért felelősségre vo-
násuk biztosított legyen.⁵⁹

3.4.4. A Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozata

Az Alkotmánybíróság 2014-ben meghozott döntését követően különös helyzet állt
elő, mivel a bíróságok jogalkalmazásuk során nem tudtak egyszerre megfelelni az
alkotmánybírósági döntésnek, és a Kúria jogegységi határozatának. A két határo-
zat között feszülő ellentmondás inkább elvi alapú, hiszen a jogegységi határozat
szerint a rendőr nem közszereplő, azonban ezt az AB sem vitatja, de az intézkedő
rendőr képmása közzétételének lehetőségét, körülményeit és érvelését tekintve
mégis eltérő álláspontra jutott az AB.⁶⁰

A Kúria jogegységi tanácsa végül az 1/2015. számú BKMPJE határozatában
ügy döntött, hogy az 1/2012. BKMPJE határozatot hatályon kívül helyezi. A Kúria
hivatkozott a jogegységi határozat és az alkotmánybírósági határozat közötti el-
lentmondásra is, továbbá a jogegységi indítvány az új Ptk. módosításának igényét
is megfogalmazta annak érdekében, hogy az új Ptk. 2:48 § (2) bekezdése minősítse
a főszabály alóli kivételnek a közhatalmat gyakorló, a bírói jogértelmezés szerint
azonban közszereplőnek, „közéleti szereplőnek” nem tekinthető személyről ké-
szült képmás nyilvánosságra hozatalát.⁶¹

A Kúria kifejtette, hogy az 1/2012-es jogegységi határozatban foglaltakkal
egyetért, miszerint a rendőr munkavégzése közhatalom gyakorlásnak minősül, de
a rendőri intézkedés tartalmától függetlenül nem tekinthető közszereplésnek.
Azonban a határozat indokolása nem vizsgálta a rendőr meghatározott helyzethez

⁵⁸ Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX.29) határozata, [52] bekezdés, [56] bekezdés

⁵⁹ Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX.29) határozata, [59] bekezdés

⁶⁰ SZEGHALMI VERONIKA – PAPP JÁNOS TAMÁS: A rendőr képmásának védelme – A vita jelenlegi állása, in *Iustum Aequum Salutare*, 2015/4. szám, 108. o. Elérhető: <http://ias.jak.pke.hu/hir/ias/20154sz/06.pdf> (2016. 09.10.).

⁶¹ A Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozata.

kötött intézkedésének hatását a képmásához fűződő személyiségi jogaira nézve, és nem értékelte annak alkotmányos összefüggéseit sem.⁶²

A Kúria tehát amellet, hogy fenntartotta a korábbi határozatában kifejtetteket, mégis hatályon kívül helyezte azt.

Összegzésként a 2015-ben meghozott döntés követően sem alakult ki egyértelmű helyzet az intézkedő rendőrök sajtófotózása ügyében. A Kúria polgári kollégiumának szóvivője azonban, annyiban foglalta össze az akkori helyzetet, hogy a rendőrök, és más nyilvánosság előtt dolgozó, közfeladatot ellátó személyek nem minősülnek közszereplőknek, de nem is magánszemélyek, és szituációtól függ, hogy engedély nélkül közzétehető-e képmásuk, illetve róluk készült hangfelvétel nyilvánosságra hozható e. Hozzájárulás nélkül pedig csak akkor használhatók fel képmásuk vagy hangfelvételük, ha közérdeklődésre számot tartó eseményeken, rendezvényeken vesznek részt. Továbbá a szóvivő kijelentette, hogy a közfeladatot ellátó személyek által indított perekben a független bírák lesznek azok, akik a konkrét eseteket mérlegelve hozzák majd meg döntésüket, amelyek alapján egy tisztább képet kaphatunk, de ha esetleg nem alakulna így, akkor a Kúria ebben az esetben visszatér a kérdésre.⁶³

A Kúria 1/2012. BKMPJE határozata	Az Alkotmánybíróság 28/2014.(XI.29) számú határozata	A Kúria 1/2015. BKMPJE határozata
Nincs önkéntes akarathatározás	A nyilvánosságra hozatal ne legyen öncélú	A Kúria 1/2012. BKMPJE határozatának hatályon kívül helyezése
Közterületen vagy nyilvános helyen teljesített szolgálati kötelezettség nem nyilvános közszereplés	A rendőri bevetés demonstráción a jelenkor eseményének minősül	A rendőr munkavégzése közhatalom gyakorlásának minősül
Szükséges a rendőr hozzájárulását kérni	Hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható a felvétel	A rendőri intézkedés nem közszereplés

2. táblázat: A Kúria által meghozott döntések és az Alkotmánybíróság határozatának összefoglalója

⁶² A Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozata.

⁶³ http://hvg.hu/itthon/20150126_Dontott_a_Kuria_nem_kell_mindig_kitakarni (2016.11.09.).

3.5. Az Alkotmánybíróság 2016-os döntése a HVG.hu és az ATV ügye kapcsán

Az évek során számos esetben az volt az álláspont, hogy a véleménynyilvánítás, a sajtó- és a szólásszabadság jogát a munkaköri kötelezettségüket egyenruhában teljesítő rendőrökről készült fényképfelvétel arcképmásukkal történő nyilvánosságra hozatalához az érintett személy hozzájárulásának megkövetelése nem sérti.⁶⁴ Ezek alapján a médiának kötelessége kitakarni az intézkedő rendőr arcképét.

Ám 2016 októberében a HVG.hu és az ATV ügye áttörést jelentett az Alkotmánybíróságon. Az Alkotmánybíróság a 2016. október 18-ai nyilvános ülésén újabb döntéseket hozott a rendőrök arcképének kitakarása ügyében. Az ATV és a HVG.hu volt az, aki a testülethez fordult, mert korábban bírósági ítéletekben az intézkedő rendőrök arcképének bemutatása miatt marasztalták el őket.

A hvg.hu esete kapcsán az Alkotmánybíróság nem azt vizsgálta, hogy jogerős ítélet helyesen állapította-e meg a vitatott videofelvételről annak egyediesített felvétel minőségét, vagy hogy helyesen értékelte-e a bizonyítékokat vagy sem. Az alkotmánybírósági vizsgálat terjedelme ahhoz igazodik, hogy az ítélet - összhangban az Abh.-ban foglalt elvi tartalommal -, biztosítja-e a véleménynyilvánítás szabadságát, megfelelően ütköztetve azt a fényképfelvételen szereplő felperes emberi méltósághoz való jogával. Ezzel szemben médiumot elmarasztaló bíróság a fényképen szereplő rendőr közszereplői mivoltát vizsgálta, ami az AB szerint helytelen volt.⁶⁵

Az AB ezen napon szintén helyt adott az ATV panaszának. Az Alkotmánybíróság szerint „a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e.”⁶⁶ Az AB szerint a bíróság nem mérlegelte a sajtószabadság és az egyedi érdeksérelem közötti viszonyt, vagyis, hogy melyik a társadalmilag nagyobb jelentőségű. Az AB szerint az ATV által vitatott bírósági ítélet nagyon szűken értelmezte azt a tényt, hogy társadalmi érdek a sajtó házörző szerepe és a jogszabálysértések leleplezése. Márpedig az Ab szerint az emberi méltóság védelme csak sajátos esetekben írhatja felül a sajtószabadságot.⁶⁷

Ezek alapján tehát a legfőbb bírói testület mindkét médium esetében ki mondta, hogy az őket elmarasztaló bírói ítéletek alkotmányellenesek, ezért azokat meg kell semmisíteni.

⁶⁴ A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.112/2015/4. számú ítélete.

⁶⁵ Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X.20.) számú határozata, indokolás [16] bekezdés

⁶⁶ Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X.20.) számú határozata, indokolás [28] bekezdés

⁶⁷ Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X.20.) számú határozata, indokolás [29] bekezdés

3.5.1 Az Alkotmánybíróság 2016-os döntéseket követő különvélemények

Három alkotmánybíró élt különvéleménnyel a döntések kapcsán.

Deines-Oehm Egon - akinek álláspontjával Balsai István is egyetértett – szerint az Ab olyan korábbi ítéletekre hivatkozott, amelyeknél túl szélesen érvényesítette a sajtószabadságot a személyes jog rovására. Továbbá véleménye szerint a döntés figyelmen kívül hagyta azt - az Alkotmánybíróság gyakorlatával korábban megerősített - az alkotmányjogi konfliktus szempontjából meghatározó jogi tény, hogy a kamerával rögzített felvétel személyes adat, ennek feltárásáról és felhasználásáról mindenki maga rendelkezik.⁶⁸

Pokol Béla is különvéleménnyel élt e két ügyben, szerinte a rendőrök egyszerű végrehajtói az állami-politikai hatalom intézkedéseinek, és így nem tekinthetők közszereplőknek. Továbbá véleménye szerint a rendőröknek *az azonosító számuk elegendő ahhoz, hogy esetleges törvénytelenységükért felelősségre vonásuk biztosított legyen – és épp ezért a legnagyobb fegyelmi vétség ennek letakarása vagy eltüntetése –, de arcképük nyilvánosságra hozatala a médiatudósításokban már a rendőri tevékenységük közben is megőrzött magánszférához való jogukat sérti.*⁶⁹ További érvként említette meg, hogy az Abh. indokolásában is, és a méltóságvédelmi érvelésnél nem tért át az új Alaptörvény rendelkezése alapján a rendőrök magánszférához való jogának védelmére. *Az Alkotmánybíróság* csak akkor látja megtilthatónak a képmás-megjelenítést, ha az a rendőr méltóságának sérelmét vonná maga után. Pokol ezt nem tudta elfogadni, szerinte ezzel szemben azt kell hangsúlyozni, hogy a rendőr nem közszereplő, és egész személyisége megmarad munkavégzés közben is a magánszférája részének. Így a képmásának megjelenítésével nemcsak akkor sérti magánszférájához való jogát, ha az emberi méltóságát sértő módon történik a képmás-megjelenítés, hanem bármilyen esetben, ha az a jóváhagyása nélkül történt.⁷⁰

Míg az Alaptörvény kiterjesztette a magánélet védelmét 2012-ben, ezzel szemben az AB folytatta a korábbi alkotmányon alapuló ítélkezési logikát. Pokol nem tudja elfogadni, hogy csak a méltóság sérelmét és az öncélúságot tiltja az Alkotmánybíróság.

⁶⁸ Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X.20.) számú határozata, [30] bekezdés, Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X.20.) számú határozata, [34] bekezdés

⁶⁹ Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X.20.) számú határozata, [35] bekezdés, Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X.20.) számú határozata, [39] bekezdés

⁷⁰ Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X.20.) számú határozata, [37] bekezdés

4. ÉRVEK A RENDŐRÖK SZEMÉLYISÉGVÉDELMENEK KORLÁTOZÁSÁVAL KAPCSOLATBAN: PRO ÉS KONTRA

4.1. Érvek, ellenérvek a rendőrök arcképének kitakarásával kapcsolatban

A rendőr arcképének média általi bemutatásának problémája több alkotmányos és személyiségi jogot is érint egyszerre. Egyrészt érinti a rendőrök képmáshoz való jogát, másrészt a közönség információszerzéshez, tájékoztatáshoz való jogát, és a sajtószabadságot is.

Egyes érvek szerint a rendőr személyiségi jogának védelmét csak azért nem szoríthatjuk háttérbe, mert munkáját nyilvános helyen, emberek előtt, valamilyen eseményeken, demonstrációkon látja el. Egyesek szerint a rendőr attól még, hogy feladatának ellátásakor az állam képviselőjeként jár el, fellépése nem minősül automatikusan nyilvános közszereplésnek, így képmásának védelme ugyanúgy megilleti, mint a magánszemélyeket. Igaz, hogy az államot képviseli, és ezért a felelősségre vonás szempontjából fontos képmásuk nyilvánosságra hozatala, de a közhatalmi tevékenység ellenőrizhetőségéhez, az átláthatóság biztosításához azonban nincs szükség az intézkedő rendőrök képmásának nyilvánosságra hozására.⁷¹ Továbbá már korábban felmerülő érv a személyiségi jog védelme mellett az is, hogy az intézkedő rendőr arcképe nem tekinthető közérdekből nyilvános adatnak, ugyanis az nem tartozik a rendőri szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy közfeladatának ellátásával összefüggő egyéb személyes adatok körébe.⁷²

A korábbi adatvédelmi biztos, Péterfalvi Attila álláspontja szerint is, az Infotv. tételesen felsorolja azokat az adatokat, amelyek a közfeladatot ellátó személyek esetében nyilvánosak, azonban a rendőr arca a felsorolásban nem szerepel. Továbbá a sajtónak a személyiségi jogokat tiszteletben tartva kell végeznie a tevékenységét. Tehát Péterfalvi Attila véleménye szerint is a rendőr képmása csak hozzájárulásával hozható nyilvánosságra.⁷³

Pataki Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása pedig azt hangsúlyozta, hogy a rendőr tevékenységét valóban nyilvánosság előtt végzi, azonban ez nem önkéntes akarathatározáson alapul, és nem abból a célból tevékenykednek, hogy szerepet vállaljanak egy szűkebb vagy tágabb értelemben vett társadalmi viszonyok kialakításában, hanem ilyenkor törvényben meghatározott, illetve munkaköri kötelezettségüknek tesznek eleget.⁷⁴

⁷¹ NAGY GERGŐ: *A fotózás jogi útvesztői I. rész: jogvédelem a fotózás körében*. Elérhető: <http://www.szellemkeponline.hu/foto/a-fotozas-jogi-utvesztői-i-resz-jogvedelem-a-fotozas-koreben/> (2016.11.09.).

⁷² A Kúria 1/2012 BKMPJE határozata.

⁷³ Az adatvédelmi biztos 33-68/22/7/2007. ált. hivatkozási számú állásfoglalása.

⁷⁴ A Kúria 1/2012 BKMPJE határozata.

Mindezek mellett a leggyakrabban felmerülő érv a rendőrökkel szemben az azonosíthatóság, azonban, ha a rendőrt szolgálati tevékenységének teljesítése során lefotózzák és a képen felismerhetővé válik, akkor felmerülhet az a probléma, hogy rosszakarói előtt nyilvános lesz a foglalkozása, így maga a rendőr és családja is veszélybe kerülhet.

Ellenérvként ebben a kérdésben az Alkotmánybíróság egy korábbi döntése hozható fel, amely kimondta, hogy „munkájuk során a hatóság tagjai, köztük a rendőrök is bizonyos fokú veszélynek vannak kitéve: előfordulhat, hogy fenyegetések, zsarolások, vesztegetési kísérletek, nem egyszer fizikai támadások célpontjaivá is válhatnak. Ezt a veszélyt azonban hivatásuk megválasztásakor vállalták.”⁷⁵

Voltak, akik azt hangsúlyozták, hogy a közvéleménynek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy a köz által az államra ruházott hatalommal élő rendőrök ellenőrzött keretek között fejtsék ki tevékenységüket, és így ezzel felelősségre vonhatóságuk is könnyebben megvalósulhat.

4.1.1. Hogyan érhető el az emberi jogoknak megfelelő joggyakorlat Magyarországon?

A kérdést elméleti szempontból vizsgálta Szabó Máté Dániel, adatvédelmi biztos. Szerinte az információs jogok együttes szemlélése visz közelebb a probléma megoldásához. Az információs jogoknak az a közös funkciójuk, hogy korlátozzák a hatalmat, részben azért, hogy megismerhetővé teszik. Az információs jogokat két szemszögből lehet vizsgálni. Az egyik az egyén szabadsága, hogy eltitkolhassa a hozzá kapcsolódó információkat, míg a másik az egyén joga, hogy kikényszeríthetően megismerje a hatalomgyakorláshoz kapcsolódókat. Ezen értelmezés alapján a rendőr nem, mint egyén vesz részt a folyamatban, tehát az ő hatalomgyakorlással összefüggő adatai megismerhetők kell, hogy legyenek. Érvelése szerint a hivatalos minőségében tevékenykedő személyeknek általában nincs is önrendelkezési joguk, hiszen parancsra cselekednek, így a tömegszólató rendőr feladata ellátása során nem hivatkozhat alapvető jogaira, ezek ilyenkor „szünetelnek”. Szerinte az alapvető jogok célja és feladata pontosan az, hogy megvédje az állampolgárokat a velük szemben fellépő hatalommal szemben, amely ebben az esetben pont az intézkedést végrehajtó rendőr. Ilyenkor felfüggesztésre kerül magánemberi mivolta és az állam „kezeként” jár el, így nem hivatkozhat személyiségi jogainak megsértésére sem.⁷⁶

⁷⁵ Az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) határozata, indokolás, III. 2. 3. pont.

⁷⁶ SZEGHALMI VERONIKA – PAPP JÁNOS TAMÁS: A rendőr képmásának védelme – A vita jelenlegi állása, in *Iustum Aequum Salutare*, 2015/4. szám, 103. o. Elérhető: <http://ias.jak.pke.hu/hir/ias/20154sz/06.pdf> (2016.09.10.).

Szabó Máté Dániel érvelését Koltay András vitatta. Szerinte ez utóbbi érvelés nem fogadható el, mert nem jelenthető ki, hogy a közfeladatot ellátó személyeknek nincsenek személyiségi jogai. Az ő véleménye szerint a szólásszabadság és a személyiségi jogok között egyensúlyra kell törekedni, nem pedig felborítani azt.⁷⁷

Véleményem szerint a rendőr személyiségi jogai semmilyen körülmény között nem szünetelhet feladatának teljesítése során, mivel a rendőr nem politikus közszereplő, és annak ellenére, hogy a rendőr az állam képviselőjeként jár el, emberi mivolta a munkája elvégzése során is megmarad, így jogok alanya lehet, az alapvető jogokat pedig az Alaptörvény XV. cikke biztosítja.⁷⁸

Emellett feladatának ellátásával biztosítja más állampolgárok alkotmányos jogainak gyakorlását is. Azonban nyilvánvalóan előfordulhat, hogy a rendőr szolgálati tevékenysége alatt jogsértést követ el, ugyanakkor az azonosításra más módon is találhatunk megoldást. Ilyen esetben lehetőség van a későbbiekben részletezett panasz bejelentésére, vagy azonosító jelvénye alapján való felelősségre vonására is.

4.1.2. A sajtó munkájának akadályoztatása

Számos szerkesztőségeket képviselő jogász próbálkozott már a fenti érvekkel vagy azok kombinációjával meggyőzni a bíróságokat, egyelőre kevés sikerrel. Szakmabeliek szerint az új Ptk. szabályozása ellehetetleníti a sajtónak a munkáját, és a kép elkészítéséhez szükséges ráutaló magatartás sok fotó esetében utólag bizonyíthatatlan. A fotós számára nehéz helyzetet teremthet, ha kattintás előtt engedélyt kell kérnie a fotóalanytól. Továbbá mindenkinek joga van arra, hogy tájékoztatást kapjon szűkebb környezetét, hazáját, a világot érintő kérdésekben. A média és a sajtó kötelessége, hogy az állampolgárok hiteles, pontos és gyors tájékoztatásban részesüljenek. való gondoskodás.⁷⁹

A sajtónak munkája során ellenőrző szerepet kellene betöltenie, de álláspontja szerint, ilyen körülmények között ez lehetetlen. A megkérdezett sajtófotósok szerint nem világos, miért kell ez a törvény, és pontosan kit és mitől akar megvédeni. A jogvédők szerint igaz, hogy az új szabályozás a bírói gyakorlatot önti törvénybe, csak éppen szerintük eleve rossz volt a bírói gyakorlat.⁸⁰

⁷⁷ KOLTAY ANDRÁS: *A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*, 2009, Századvég, Budapest, 421-422. o.

⁷⁸ Magyarország Alaptörvénye, XV. cikk: (1) Magyarország az alapvető jogokat bármely megkülönböztetés nélkül, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

⁷⁹ A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 2.§

⁸⁰http://index.hu/belfold/2013/06/19/a_kim_megvedi_az_aggalyos_fotoszabalyozast/ (2016.11.09.).

Tömegfelvétel esetén, pedig ahogy már említettem lehetetlen több száz vagy több ezer ember hozzájárulását kérni. Székely **László** a tömegfelvétellel kapcsolatban megjegyezte, hogy

„Ha a felvétel valóban tömegfelvétel – a kialakult gyakorlat értelmében emberek csoportját, mint sokaságot ábrázolja és átlagos érdeklődés mellett a nézők figyelmét nem az egyes egyének individuális sajátosságaira irányítja – akkor nézetünk szerint valójában nincsen képmás, hiszen nincs olyan konkrét személy, akinek a személyiségi jogai között a külső megjelenése védendő lenne, hiányzik a felvételtől ugyanis az individualitás.”⁸¹

Székely László véleménye alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy tömegfelvétel esetén a rendőr képmásának nyilvánosságra hozatalához nincs szükség a rendőr hozzájárulására, és ilyen esetekben nem lehet azzal vádolni a sajtót, hogy személyiségi jogot sértett.

4.1.3. Az azonosíthatóság, mint leggyakrabban felmerülő érv

Leggyakrabban felmerülő érv a rendőrökkel szemben, ahogy korábban is már említettem az azonosíthatóság, hiszen lehetséges olyan helyzet, hogy egy rendőr bántalmaz egy állampolgárt.

Egy rendőr által elkövetett jogsértések súlyos következményekkel is járhatnak. A Btk. 301.§-a hivatalos eljárásban való bántalmazást, a kényszervallatást és a jogellenes fogva tartást egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A bizonyíthatóság nehézsége miatt, azonban a rendőr büntetése korlátlanul enyhíthető, ha a vádirat benyújtásáig a bűncselekmény elkövetésének körülményeit feltárja.⁸² A jelenlegi szabályozás alapján, azonban nehéz helyzetben van az, aki egy jogellenes rendőri magatartást akar bebizonyítani.

Az emberek többsége tehát azért tartják szükségesnek a rendőrrel készített fényképnek vagy videónak a felhasználást, nyilvánosságra hozatalát, mert a felvételek segítségével sokkal hitelesebben bebizonyítható a rendőr jogellenes eljárása, és arcképének megismerésével felelősségre vonható lesz.

A rendőrség álláspontja ezzel kapcsolatban az, hogy sosem lehet fényképet és videót készíteni a rendőrökről, csak akkor, ha ezekhez ők is hozzájárulnak. A rendőrség szerint olyan felvételt sem lehet készíteni, amelyen a rendőr felismerhető, ha ebbe ő nem egyezik bele. Nyilvánosságra hozni pedig kitakarás nélkül szintén nem lehet. Viszont ez az álláspont nem csak a jogvédők szerint helytelen. A Helsinki Bizottság szakértői szerint például lehet videót és fényképet készíteni az előttünk zajló jogtalan rendőri intézkedésről, és ha később nyomozás indul,

⁸¹SEREG ANDRÁS: *Van képed hozzá? – Átalakulóban a képmáshoz való jog*, 2013. Elérhető: <http://www.jogiforum.hu/hirek/29548> (2016.11.09.).

⁸²A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény.

vagy bírósági eljárás lesz a rendőrrel szemben, minden további nélkül fel lehet használni ezt a felvételt. Ha a rendőr nem egyezik bele, akkor viszont nem szabad nyilvánosságra hozni a felvételeket, csak úgy, ha a rendőr arca ki van takarva.⁸³

Majtényi László alkotmányjogász szerint pedig „a rendőr nem lehet „arc nélküli lovag”. A 2006-os eseményeken, amikor az erőszakoskodó, maszkos rendőröknek furcsa mód még az azonosító jelvényük is „elveszett”, szerinte pontosan azt mutatták meg, hogy milyen veszélyes, ha a rendőr beazonosíthatatlan. Ha a rendőrök tudják, hogy az intézkedésükről készült sajtófotókon arccal fognak szerepelni, az önmagában önmérsékletre sarkalhatja őket.”⁸⁴

2006 után nagyon is sok ügyet azért nem lehetett bizonyítani, mert nem voltak felvételek. A 2006. -os események hozták létre azt az igényt, hogy a rendőrségi eljárások elleni panaszra egy külön intézményrendszer jöjjön létre, így jött létre 2008-ban a Panasztestület. A Panasztestület gyakorlata alapján úgy döntött, hogy a panaszos által csatolt hang- vagy videofelvétel, illetve képfelvételek felhasználható a Testület eljárásában, mint bizonyíték⁸⁵

Azonban nálunk egy 2012-es felmérés azt mutatta, hogy a rendőrök által elkövetett bűncselekmények száma elég csekély, és félmillió bűncselekményből csak 636-ot követtek el a rendőrök, és ez kevesebb, mint a 0,14 százaléka a bűncselekményeknek. Emellett azonban, olyan esetekkel is számolnunk kell, amikor a rendőrségi visszaélésekről nem szerzünk tudomást, vagy azért mert az áldozatok nincsenek tisztában a jogaikkal, vagy azért mert nem bíznak az igazságszolgáltatásban és megtorlástól tartanak, és ezért nem tesznek panaszt a rendőri intézkedés ellen.⁸⁶

Annak ellenére, hogy a rendőrök által elkövetett bűncselekmények száma nem meghatározó a bűncselekmények körében, úgy gondolom, hogy ezekben a kevés esetekben is megoldást jelenthet, ha a rendőr nem szabályszerű eljárását rögzíteni tudjuk.

Érvek a rendőrök arcának kitakarása mellett	Érvek a rendőrök arcának nyilvánosságra hozatala mellett
--	---

⁸³ G. SZABÓ DÁNIEL: *Mit tegyünk, ha üt a rendőr?*, 2013. szeptember 27. Elérhető: http://index.hu/belfold/2013/09/27/mit_tegyunk_ha_ut_a_rendor/ (2016.11.09.).

⁸⁴ MIKLÓSI GÁBOR: *Nem fejthetik tovább a médiát a rendőrök*, 2014. szeptember 24., Elérhető: http://index.hu/belfold/2014/09/24/rendor_kepmas_alkotmanybirosag_hatarozat/ (2016.11.09.).

⁸⁵ FÉJA ANDRÁS: *A rendőrökről készített képmás, hang- vagy videofelvétel problematikája*, 2013, 12. o. Elérhető: http://epa.oszk.hu/02200/02222/00009/pdf/EPA02222_rendesztes_es_emberi_jogok_2013_3_03-13.pdf (2016.09.16.).

⁸⁶ G. SZABÓ DÁNIEL: *Mit tegyünk, ha üt a rendőr?*, 2013. szeptember 27. Elérhető: http://index.hu/belfold/2013/09/27/mit_tegyunk_ha_ut_a_rendor/ (2016.11.09.).

munkájuk során rengeteg támadásnak vannak kitéve	hivatásuk megválasztásakor a veszélyeket vállalták
azonosító jelvényük segítségével felelősségre vonhatók	rendőri túlkapasok
arcképük nyilvánosságra hozatala nélkül is bemutatható jogellenes eljárásuk	a sajtó a társadalom őre
a rendőr arca nem számít közérdekből nyilvános adatnak	közönség tájékoztatásához való joga
a rendőr tevékenységének ellenőrizhetőségéhez nem szükséges arcának bemutatása	a rendőr az állam képviselőjeként jár el

3. táblázat: *Érvek- ellenérvek a rendőr arcának kitakarásáról*

4.2. Rendőrök képmásának megítélése külföldi szabályozás tükrében

Míg Magyarországon a rendőrök arcának a kitakarása a probléma, addig külföldön arra a kérdésre keresnek választ, hogy a rendőrrel szolgálati kötelezettségének teljesítése során lehet-e fotót vagy felvételt készíteni?

Németországban a bírói gyakorlat szerint ilyen esetek kapcsán azt kell vizsgálnunk, hogy hol készült a fénykép. Közterületen általában megengedett a fénykép készítése, azonban, ha például egy vasútállomáson készítünk fotót egy rendőrrel, akkor abban az esetben a vasútállomás szabályzata az irányadó. Továbbá a bírói gyakorlat szerint a rendőr megkérheti a fotót vagy videófelvételt készítő személyt, hogy törölje a felvételt, azonban a felszólított személy ilyen esetben ígéretet is tehet arra nézve, hogy azokat nem fogja felhasználni soha. A rendőr szolgálati tevékenységének teljesítése során - tömegfelvétel kivételével – tilos a rendőrrel fotót készíteni, illetve azokat felhasználni. A rendőr hozzájárulására akkor van szükség, ha a rendőr személye a tömegfelvételen beazonosítható. Ha a rendőr ellen rendőri túlkapas miatt eljárás folyik, és az eljárásban még nem tisztázott, hogy jogos vagy jogellenes-e a felvétel, akkor ilyen esetben nem lehet közzétenni az interneten a felvételt, azonban, ha később bebizonyosodik, hogy a felvételt azért tették közzé, hogy a rendőr nem jogszabályszerű eljárását bizonyítsák, akkor a kiszabott pénzbüntetést ilyenkor visszavonják.⁸⁷

Spanyolországban pedig 2015 márciusában fogadták el a közbiztonsági törvény módosítását, ez alapján pénzbüntetéssel sújtható az, aki „a feladatát teljesítő biztonsági vagy fegyveres erők tagjáról készült bármilyen kép- és hangfelvételt,

⁸⁷ <http://www.germanjoys.eu/2015/07/you-cannot-film-the-police-in-germany.html> (2016. 11.09.).

vagy egyéb információt készít, előállít, szerkeszt vagy sokszorosít”.⁸⁸ Az indoklás szerint a szabályozás célja a rendőrök és családjaik védelme, továbbá kifejezetten tiltásra kerülne a jövőben a rendőrökről készült fénykép- és videofelvételek közösségi oldalakon való közzététele is.⁸⁹

Az Amerikai Egyesült Államokban különböző szervezetek harcolnak a rendőrök elszámoltathatósága és ellenőrizhetősége miatt. Ezen szervezetek álláspontja az, hogy a bíróság előtt a rendőri túlkapások nagyon nehezen bizonyíthatók, azonban az ilyen esetekben a védekezés egyik módját jelentheti a felvétel készítése. *Glik v. Cunniffe* ügy⁹⁰ kapcsán mondta ki a bíróság, hogy a rendőr a felvétel készítőjének az Alkotmány első és negyedik kiegészítésében foglalt jogait megsértette, amelynek első kiegészítése kimondja, hogy közfeladatának ellátása során a rendőr nem tilthatja meg a felvétel elkészítését, mivel ezzel korlátozná az információs szabadsághoz való jogot, és csak ezzel a feltétellel biztosítható az, hogy a személy a jogellenes rendőri magatartások ellen fel tudjon lépni. Továbbá a negyedik kiegészítés szerint a rendőrnek nincsen joga ahhoz, hogy az elkészített felvételt megnézze, ehhez megfelelő jogalap szükséges.⁹¹

Megállapíthatjuk tehát, hogy Magyarországon kívül más országokban is elmentmondásos a rendőrök képmásának megítélése, így ezek alapján nem beszélhetünk kizárólagosan magyar problémáról.

5. BEFEJEZÉS

Befejezésként szeretném megfogalmazni álláspontomat a rendőrök képmásának szabályozásával kapcsolatban.

Véleményem szerint egyértelműen kijelenthető, hogy a rendőr nem minősül közszereplőnek, és nagyobb védelmi szint illeti meg, mint egy politikus közszereplőt. Azzal is egyetértek, hogy a rendőr szolgálati teljesítése során nyilvános közszereplést vállal és hogy hivatásuk megválasztásakor vállalja az őt érő támadásokat, veszélyeket. Azonban azzal nem értek egyet, hogy a média tájékoztatásának elengedhetetlen kelléke a rendőr arcképe.

A média a nyilvánosság öre, ami a Strasbourgi Bírósági gyakorlat szerint egy megkülönböztetett státusz a demokratikus társadalmakban. Azonban a rendőr

⁸⁸ SEWELL, ANNE: *Spain: Heavier fines for 'illegal protests' than serious crimes*, 19th November, 2013. Elérhető: <http://www.digitaljournal.com/article/362430> (2016.11.09.).

⁸⁹ <https://www.rt.com/news/spain-ban-photos-police-794/> (2016.11.09.).

⁹⁰ *Glik v. Cunniffe*, No. 10-1764., United States Court of Appeals for the First Circuit (2011). Elérhető: <http://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca1/10-1764/10-1764p-01a-2011-08-26.html> (2016.11.09.).

⁹¹ REGAN, LAUREN C.: *Policing the Police: Your Right to Record Law Enforcement*, 21th April, 2015. Elérhető: <https://cldc.org/2015/04/21/policing-the-police/> (2016.11.09.).

jogellenes feladatteljesítése arcképe nélkül is bemutatható, felelősségre vonásuk pedig az azonosító jelvényük alapján megvalósítható. Ilyen esetekben azonban szükségesnek tartom, hogy ezen jogellenes eljárásokat akár magánszemély, akár a média részéről rögzíteni lehessen, de még ilyen körülmények alapján sem tartom fontosnak arcképük nyilvánosságra hozatalát, hiszen a bizonyítás helye a bírósági eljárás.

Álláspontom szerint a médiának tiszteletben kellene tartania a rendőr emberi mivoltát, így személyiségi jogait és majdnem minden esetben alkalmaznia kellene a kitakarás használatát. A médiának ezzel a véleménynyilvánítás és a szólásszabadság joga nem sérülne. Továbbá a médiának semmilyen hátránya nem származna a rendőr arcképének elhomályosításából, abból viszont igen, ha ezt nem teszi meg. Az emberek nem feltétlenül a jogellenes eljáró rendőr arcára kíváncsiak, hanem sokkal inkább magára az eljárásra, illetve számukra az a fontos, hogy ezekről tudomást szerezzenek.

Azonban tömegfelvétel esetén a jelenlegi szabályozást megfelelőnek találom, miszerint a rendőr hozzájárulására nincs szükség, ha az egyes résztvevők nem elkülönülten jelennek meg a felvételen, hanem tömegként, kivéve, ha személye a felvételen beazonosítható, mert akkor rendőr arcát szintén ki kell takarni. Egy másik esetben is megengedhetőnek találom a rendőr arcának bemutatását, még pedig abban az esetben, ha a média egy eseményt élő műsorban közvetít, hiszen ilyen esetekben technikailag kivitelezhetetlen, hogy a rendőr személyiségi jogait tiszteletben tartva rögzítsék a felvételt, ha esetleg a rendőr beazonosítható lenne a felvételen.

Úgy gondolom, hogy a rendőr személyiségi jogai semmilyen körülmény esetén sem szünetelhetnek, és megilleti őket az a jog, hogy képmásuk nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban saját maguk döntsenek és ne a sajtó. A rendőrök személyiségi jogi védelmét továbbá azért tartom fontosnak, mert egy rendőr feladatteljesítése során rengeteg támadásnak van kitéve, így arcképük kitakarását családjukra, illetve saját magukra való tekintettel tartom fontosnak

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1.] ALMÁSI ANTAL: A személyiségi jog elhatárolás és tartama. *Jogtudományi Közlöny* (62.évf.) 15. szám, 134 o.
- [2.] FÉJA ANDRÁS: *A rendőrökről készített képmás, hang- vagy videofelvétel problematikája*, 2013. elérhető: http://epa.oszk.hu/02200/02222/00009/pdf/EPA02222_rendeszet_es_emberi_jogok_2013_3_03-13.pdf, (2016.09.16.).
- [3.] GRÁD ANDRÁS: *A Strasbourgi Emberi Jogok Bírászkodás kézikönyve*, 2005, A Strasbourg Bt. kiadása, Budapest.

- [4.] HALMAI GÁBOR: *Kommunikációs jogok*, 2003, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- [5.] KOLTAY ANDRÁS: *A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*, 2009, Századvég, Budapest.
- [6.] KOLTAY ANDRÁS: Sullivan on tour: A New York Times v. Sullivan szabálya Angliában, Ausztráliában, Új-Zélandon. *Jura*, 2006/2. 109-110. o., elérhető: http://jura.ajk.pte.hu/JURA_2006_2.pdf , (2016.09.10.).
- [7.] KOLTAY ANDRÁS: Sajtó-helyreigazítás és válaszcikk. A sajtószabadság korlátja vagy kiteljesítése? *Iustum Aequum Salutare*, 2008/4, 168.o.
- [8.] PETRIK FERENC: *A személyiség jogi védelme a sajtó-helyreigazítás*, 2001, HVG-ORAC Kiadó, Budapest.
- [9.] PETRIK FERENC (főszerk.): *Polgári Jog. Bevezető és záró rendelkezések, az ember mint jogalany, öröklési jog*, 2013, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 196. o.
- [10.] SÓLYOM LÁSZLÓ: *A személyiségi jogok elmélete*, 1983, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- [11.] SZABÓ MÁTÉ DÁNIEL: Nyilvános magánszféra- Hol a határ? in DEZSŐ MÁRTA-KUKORELLI ISTVÁN (szerk.): *Ünnepi kötet Sári János egyetemi tanár 70. születésnapja tiszteletére*. 2008, Rejtjel Kiadó, Budapest, 329.-338.o.
- [12.] SZEGHALMI VERONIKA- PAPP JÁNOS TAMÁS: A rendőr képmásának védelme- A vita jelenlegi állása. *Iustum Aequum Salutare*, 2015/4. szám, 95-110. o., elérhető: <http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/2015sz/06.pdf> (2016.09.10.).
- [13.] TATTAY LEVENTE: *A közszereplők személyiségi jogai*, 2007, Dialóg-Campus, Budapest.
- [14.] TÖRŐ KÁROLY: *Személyiségvédelem a polgári jogban*, 1979, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 507. o.

FELHASZNÁLT JOGFORRÁSOK

- [1.] Az 1948. december 10-én Párizsban kelt Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata.
- [2.] Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, kelt 1950. november 4-én Rómában, kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény.
- [3.] Magyarország Alaptörvénye.
- [4.] Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.
- [5.] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012.évi C. törvény.
- [6.] Információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény.

- [7.] Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló 2003. évi III. törvény.
- [8.] A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény.
- [9.] A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény.
- [10.] Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény.
- [11.] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény.
- [12.] A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény.
- [13.] Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX.29.) számú határozata.
- [14.] Az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII.18) számú határozata.
- [15.] Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X.20.) AB határozata.
- [16.] Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X.20.) AB határozata.
- [17.] Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozata.
- [18.] Kúria 1/2012. számú BKMPJE határozata.
- [19.] A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.364/2006/4. számú ítélete.
- [20.] A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.156/2011/6. számú részítélete.
- [21.] A Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.360/2011/6. számú ítélete.
- [22.] A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.112/2015/4. számú ítélete.
- [23.] A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7. számú ítélete.
- [24.] Fővárosi Törvényszék 19.P.23.475/2011/4. számú ítélete.
- [25.] BDT. 2001.368. III. bekezdés.
- [26.] Az adatvédelmi biztos 33-68/22/7/2007. ált. hivatkozási számú állásfoglalása.
- [27.] Az Oberschlik v. Austria, 20834/92. számú ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által 1997. július 1-jén hozott ítélet, indokolás [29] bekezdés. Elérhető: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-58044"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{), (2016.11.09.).
- [28.] New York Times Co. v. Sullivan, 376. US. 254 (1964). Elérhető: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/376/254/>, (2016.11.09.).
- [29.] *Glik v. Cunniffe*, No. 10-1764., United States Court of Appeals for the First Circuit (2011). Elérhető: <http://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca1/10-1764/10-1764p-01a-2011-08-26.html>, (2016.11.09.).
- [30.] A Busuioc v. Moldova, 61513/00. számú ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által 2004. december 21-én hozott ítélet. Elérhető: <http://ijc.md/Publicatii/mlu/ECHR/busuiac.pdf>, (2016.09.10.).

INTERNETES FORRÁSOK

- [1.] *Döntött a Kúria: nem kell mindig kitakarni a rendőrök arcát* Elérhető: http://hvg.hu/itthon/20150126_Dontott_a_Kuria_nem_kell_mindig_kitakarni, (2016.11.09.).

- [2.] G. SZABÓ DÁNIEL: *Mit tegyünk, ha üt a rendőr?*, 2013. szeptember 27. Elérhető: http://index.hu/belfold/2013/09/27/mit_tegyunk_ha_ut_a_rendor/, (2016.11.09.).
- [3.] NAGY GERGŐ: *A fotózás jogi útvesztői I. rész: jogvédelem a fotózás körében*. Elérhető: <http://www.szellemkeponline.hu/foto/a-fotozas-jogi-utvesztői-i-resz-jogvedelem-a-fotozas-koreben/>, (2016.11.09.).
- [4.] REGAN, LAUREN C.: *Policing the Police: Your Right to Record Law Enforcement*, 21th April, 2015. Elérhető: <https://cldc.org/2015/04/21/policing-the-police/>, (2016.11.09.).
- [5.] SEREG ANDRÁS: *Van képed hozzá? – Átalakulóban a képmáshoz való jog*, 2013. Elérhető: <http://www.jogiforum.hu/hirek/29548>, (2016.11.09.).
- [6.] SEWELL, ANNE: *Spain: Heavier fines for 'illegal protests' than serious crimes*, 19th November, 2013. Elérhető: <http://www.digitaljournal.com/article/362430>, (2016.11.09.).
- [7.] <https://atlatszo.hu/2014/09/25/veg-re-megtorhet-a-rendorarc-kitakartato-biroi-gyakorlat/>
- [8.] http://index.hu/belfold/2013/06/19/a_kim_megved_i_az_aggalyos_fotoszabalyozast/
- [9.] <http://www.germanjoys.eu/2015/07/you-cannot-film-the-police-in-germany.html>
- [10.] <https://www.rt.com/news/spain-ban-photos-police-794/>